

DŽEJMS ELROJ

**POVERLJIVO
IZ L.A.**

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

James Ellroy

L. A. CONFIDENTIAL

Copyright © 1990 by James Ellroy

Translation Copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA



Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Posvećeno
Meri Doerti Elroj

Slava koja košta sve i ne znači ništa...

STIV ERIKSON

PROLOG

21. februar 1950.

Napušteni motel u brežuljcima San Bernardina; Baz Miks je stigao s devedeset četiri hiljade dolara, devet kila kvalitetnog heroina, sačmarom, tridesetosmicom, 45-milimetarskim automatikom i skakavcem kupljenim od pačuka* na granici – taman pre nego što je snimio kola parkirana iza rampe: razbijači Mikija Koena u neobebeženim kolima LAPD-a,** panduri iz Tihuane stoje spremni da mu otmu robu a telo bace u reku San Isidro.

Bežao je već nedelju dana; potrošio je pedeset šest soma da ostane živ: kola, skrovišta po četiri i pet soma za noć – cene za posebno opasne slučajeve – gostioničari su znali da ga Gazda Miki juri zato što mu je oteo drogu i žensku, da ga losanđeleska policija traži zato što je ubio jednog od njih. Zbog Koenove presude s drogom nije mogao ništa – niko nije smeo da je valja iz straha od odmazde; najbolje što je uspeo bilo je da je ostavi kod sinova Doka Engleklinga – Dok će da je zamrzne, prepakuje, proda kasnije i prosledi mu procenat. Dok je nekada radio s Mikijem i bio je dovoljno bistar da ga se boji; braća su mu naplatila petnaest soma, poslala ga u motel *El Serano* i

* *Pachuco* – pripadnik meksičke omladinske supkulture u Kaliforniji, često u vezi s uličnim bandama. (Prim. prev.)

** LAPD – *Los Angeles Police Department* – Policijska služba Los Anđelesa. (Prim. prev.)

sredila mu bekstvo. Večeras u suton dva čoveka – krijumčari ilegalaca – odvešće ga do divlje piste i poslati u Gvatemala Siti, letom kompanije Beli prah. Imaće deset kila dopa da se krcka u Americi – ako *on* može da veruje Dokovim klincima, a *oni* krijumčarima.

Miks je ostavio kola u borovom šumarku, izvadio kofer, snimio scenu:

Motel je bio u obliku potkovice, desetak soba, iza brežuljci – nema prilaza otpozadi.

Dvorište je bilo od šljunka, puno grančica, papirića, praznih vinskih flaša – koraci će se čuti, drvo i staklo krckaće pod gumama.

Postojao je samo jedan prilaz – put kojim se on dovezao – ako su stigli pre njega, morali bi da se probiju kroz gustu šumu da zapucaju otpozadi.

Ili bi mogli da čekaju u nekoj sobi.

Miks je uzeo sačmaru, počeo nogom da provaljuje vrata. Jedan, dva, tri, četiri – paučina, pacovi, kupatila sa zapušanim ve-ce šoljama, trula hrana, španski časopisi – krijumčari su verovatno tu držali svoje spikove* na putu za ropske farme gore u okrugu Kern. Pet, šest, sedam, pogodak – meksičke porodice sklupčane na dušecima, u strahu od belog čoveka s puškom. „Dobro, dobro“, da ih umiri. Poslednji niz soba bio je prazan; Miks je uzeo ranac, ubacio ga odmah pored vrata u sobi broj 12: pogled na dvorište, pocepani dušek na sanduku, nije loše za poslednju američku gajbu.

Pinap kalendar na zidu; Miks je okrenuo april i potražio svoj rođendan. Četvrtak – ženska je imala loše zube, svejedno dobro izgledala, navela ga da misli o Odri; bivša striperka, bivša Mikijeva milosnica; razlog zašto je roknuo pandura, zaskočio primopredaju heroina između Koena i Dragne. Okrenuo je na

* *Spic* – pogrdna reč za hispanoamerikance. (Prim. prev.)

decembar, razmotrio izgleda da preživi do kraja godine, pa se uplašio: stezanje u stomaku, vena u čelu što radi kuc, kuc, kuc, tera znoj da izbija.

Postalo je i gore – paranoja, drhtanje i jeza. Miks je prostro arsenal na prozorskoj dasci, natrpao džepove municijom: metke za tridesetomicu, rezervne okvire za automatik. Skakavac je zadenuo za pojas, pokrio zadnji prozor dušekom, odškrinuo prednji prozor zbog vazduha. Povetarac mu je ohladio znoj; gledao je male musavce kako se dobacuju loptom.

Tu se zaglavio. Ilegalci su se napolju okupljali: pokazivali u sunce kao da im ono govori vreme, pizdeli kad će da stigne kamion – krvavo crnčenje za topli obrok i krov nad glavom. Stigao je suton; Meksikanci su počeli da brbljaju; Miks je video dva belca – jednog debelog, jednog mršavog – kako ulaze u dvorište. Mahnuli su šatro srdačno; spikovi su uzvratili mahanjem. Nisu izgedali kao kljunovi ili Koenove gorile. Miks je izašao, sa sačmarom u ruci.

Ljudi su mahnuli: široki osmesi, dobre namere. Miks je snimio put – zelena limuzina parkirana preko puta, zaklanja nešto svetloplavo, previše sjajno da bude nebo između jela. Video je svetlo na metalik farbi, trgao se: Bejkersfild, susret sa tipovima kojima je trebalo vremena da nabave pare. *Tirkizna sportska kola koja su pokušala da se zaletu u njega minut kasnije.*

Miks se osmehnuo: srdačan tip, dobre namere. Prst na obaraču; prepoznao je mršavog: Mal Lansford, uniformisani drot iz Holivudske stanice – nekada je balavio na kelnerice u Skri-venorovom auto-bioskopu, prsio se da pokaže medalje dobrog strelca. Debeli, bliže, rekao je: „Avion čeka.“

Miks obrnu sačmaricu, okinu. Debeli se najede sačme i odlete, zakloni Lansforda – obori ga unazad. Ilegalci se razbežaju na sve strane; Miks utrča u sobu, ču kako se razbija prozor pozadi, cimnu dušek. Kao na streljani: dva čoveka, tri patrone izbliza.

Dvojica se razleteše; staklo i krv zasuše trojicu koji su se šunjali uza zid. Miks skoči, pade, zapuca na tri para nogu jedan do drugog; mahnu slobodnom rukom, uze revolver iz mrtvačevog pojasa.

Krici iz dvorišta; zvuci trka po šljunku. Miks baci sačmaru, osetura se do zida. Priđe ljudima – ukus krvi u ustima – overa, svakom po metak u glavu.

Udarci u sobi; dve puške nadohvat ruke. Miks viknu: „Imamo ga!“, začu uzvike odobravanja, vide ruke i noge kako izlaze kroz prozor. Uze najbližu utoku i raspali, automatski: zaglavljene mete, komadi maltera eksplodiraju, suvo drvo se pali.

Preko tela, nazad u sobu. Ulazna vrata otvorena; njegovi pištolji još na prozorskoj dasci. Začu se čudan tup udarac; Miks vide čoveka kako leži i cilja iza sanduka s madracom.

On se baci na pod, udari nogom, promaši. Čovek opali – blizu. Miks zgrabi skakavac, skoči, ubode: vrat, lice, čovek je vrištao, pucao – rikošeti na sve strane. Miks ga zakla, otpuza i nogom zatvori vrata, uze pištolje i prosto poče da diše.

Požar se širio: pekao tela, šišarke; ulazna vrata jedini spas. *Koliko ih još čeka?*

Pucnji.

Iz dvorišta: teški kalibar čupa komade iz zida. Miksa jedan pogodi u nogu; metak mu okrznu leđa. On se baci na pod, pucnjava se nastavi, vrata se srušise – našao se usred unakrsne paljbe.

Pucnji stadoše.

Miks zavuče pištolj ispod grudi, raširi noge kao mrtvac. Sekunde se otegoše; udoše četvorica s puškama. Šapati: „Mrtav je“ – „Budimo jaaako oprezni“ – „Mamicu mu onu ludu seljačku.“ Kroz vrata, Mal Lansford nije jedan od njih, koraci.

Udarci nogom u rebra, zadihano disanje, prezriv smeh. Neko zavuče stopalo ispod njega. Glas: „Debela pizda.“

Miks cimnu stopalo: vlasnik stopala se saplete unazad. Miks se okrenu i zapuca – izbliza, sve pogoci. Četvorica padoše; Miks

je prizor video naopačke: dvorište, Mal Lansford hvata maglu. Onda, iza njega: „Zdravo, momčino.“

Dadli Smit zakorači kroz plamen, odeven u vatrogasni šinjel. Miks je video svoj kofer – devedeset četiri soma, dop –tamo pored dušeka. „Dade, stvarno si došo spreman.“

„Kao zapeta puška, momčino. A imaš li ti poslednje reči?“

Samoubistvo: rasturiti dil koji nadzire Čika Dadli. Miks je digao pištolje; Smit je opalio prvi. Miks je umro misleći kako motel *El Serano* izgleda baš kao Alamo.

PRVI DEO

Krvavi Božić

PRVO POGLAVLJE

Bad Vajt u neobeležanim kolima, gleda broj 1951 kako žmirka na božićnoj jelci Gradske većnice. Zadnje sedište bilo je puno cirke za proslavu u stanici; čitav dan je cimao prodavce, izbegavajući Parkerovu naredbu: oženjeni ljudi imaju 24. i Božić slobodno, na dužnosti samo neženje, detektivski odred iz Centralne stanice poslat da kupi beskućnike: šef je želeo da lokalni klošari budu iza brave, da ne upadnu na baštenski parti gradonačelnika Baurona za siromašnu decu i prožderu sve kolačiće. Prošlog Božića je ljudi crnčuga izvadio majmuna, ispišao se u bokal limunade namenjen klinčadiji iz sirotišta i poručio gospođi Bauron: „Nasadi se, droljo.“ Vilijem H. Parker proveo je prve božićne praznike na mestu šefa policije Los Anđelesa prevozeći gradonačelnikovu ženu da dobije sredstva za smirenje, a sada, godinu dana kasnije, *Bad* je plaćao zbog toga.

Od zadnjeg sedišta prepunog cirke kičma mu se pretvorila u pihtije. Ed Eksli, pomoćnik dežurnog, bio je štreber koji će verovatno da kenja što stotinu pandura cirka po stanici. A Džoni Stompanato je kasnio dvadeset minuta.

Bad je uključio radio. Šum: sitne krađe, pljačka prodavnice alkoholnih pića u Kineskoj četvrti. Otvoriše se vrata na strani suprotnoj od vozača; Džoni Stompanato se uvuče.

Bad je upalio svetlo na kontrolnoj tabli. Stompanato reče: „Praznični pozdravi. A gde je Stensland? Imam nešto za vas obojicu.“

Bad ga je odmerio. Telohranitelj Mikija Koena već je mesec dana bio bez posla – Miki je pao zbog utaje poreza, na saveznom sudu, tri do sedam godina na ostrvu Meknil. Džoni Stomp je ponovo morao sam da seče nokte i pegla pantalone. „Za tebe je on *narednik* Stensland. Juri klošare, a plaćanje je svejedno isto.“

„Šteta. Volim kako Dik radi. To sigurno znaš, *Vendele*.“

Zgodni Džoni: lepuškast na žabarski način, lokne u namazanoj ćubici. Bad je čuo da mu je ogroman i da gura vatu u gaće da izgleda još veći. „Pričaj šta imaš.“

„Dik je učtiviji od tebe, *policajče Vajt*.“

„Je l' se ti to pališ na mene ili ti je samo do ćaskanja?“

„Palim se na Lanu Tarner, a ti se pališ na tipove koji mlate žene. Takođe sam čuo da si prosto divan prema gospođama i da nisi mnogo izbirljiv kad je izgled u pitanju.“

Bad stegnu pesnicu tako da mu zapucketaše zglavci. „A ti živiš od toga što sjebavaš ljude, a bez obzira na sav novac koji Miki daje u dobrotvorne svrhe on je i dalje diler droge i makro. Tako da nikada neću biti isti ko ti, koliko god me tužili zbog zlostavljanja tipova koji mlate žene. Kapiraš, smradu?“

Stompanato se osmehnuo – nervozno; Bad je pogledao kroz prozor. Deda Mraz iz Vojske spasa mažnjavao je novčiće iz svog kazana, zagledan u prodavnicu alkohola preko puta. Stomp reče: „Slušaj, ti hoćeš informacije, ja hoću lov. Miki i Dejvi Goldman su na robiji, a Mo Džahelka kao pazi na stvari dok njih nema. Mo sad skuplja mrvice i nema šljake za mene. Džek

Vejlen me ne bi unajmio ni da mu platiš, a Miki nije ostavio nikakvu kovertu.“

„Nije ostavio kovertu? Miki je bio pun ko brod kad je pao. Čuo sam da je našao dop koji su mu maznuli u dilu s Džekom Dragnom.“

Stompanato odmahnu glavom. „Loše si čuo. Miki je našao razbojnika, ali dopa nema nigde, a tip je odneo i Mikijevih sto pedeset soma. Dakle, policajče Vajt, *meni* trebaju pare. Ako tvoj fond za tastere još nije presušio, obezbediću ti neka prvo-razredna hapšenja.“

„Mani se kriminala, Džoni. Budi belac kao ja i Dik Stensland.“

Stomp se zakikota – zvučalo je slabašno. „Obijač za dvadeset ili sitni lopov koji mlati svoju ženu za trideset. Ako hoćeš nešto odmah, usput sam ga video kako radi kod Orbaha.“

Bad je izvadio dvadeseticu i desetku; Stompanato ih zgrabi. „Ralfi Kinard. Plav i debeo, jedno čet'ri banke. Somotski sako i sive flanelne pantalone. Čuo sam da mlati ženu pa je podvodi da pokrije gubitke na pokeru.“

Bad je sve zapisao. Stompanato reče: „Božićno veselje, Vendele.“

Bad ga uhvati za kravatu i cimnu; Stomp udari glavom o kontrolnu tablu.

„Srećna Nova godina, gnjido žabarska.“

Kod Orbaha je bilo prepuno – kupci su preplavili pultove i rafove s odećom. Bad se probio na drugi sprat, prvoklasno lovište sitnih lopova: nakit, brušeno staklo.

Pultovi posuti satovima; po tridesetoro u redu ispred kasa. Bad je tražio plavokose muškarce, smetali su mu domačice i deca. Onda – samo na tren – plavušan u somotskom odelu upada u muški ve-ce.

Bad se progurao i ušao za njim. Ispred pisoara su stajala dva starca; na pod kabine spustile su se sive pantalone. Bad je čučnuo, pogledao unutra – pogodak, nakit u rukama. Matorci su se zakopčali i izašli; Bad je zakucao na vrata kabine. „Hajde, ovde Deda Mraz.“

Vrata se naglo otvoriše; izlete pesnica. Pogodila je Bada pravo u lice, udario je u lavabo, sapleo se. Kinard briše. Bad ustade i pojuri.

Kroz vrata, kupci mu smetaju; Kinard juri kroz pomoćni izlaz. Bad za njim – preko, niz požarne stepenice. Parking prazan: nema kola koja beže, nema Ralfija. Bad otrča do svojih patrolnih, upali radio. „4A31 zove dispečera, imam zahtev.“

Krčanje, onda: „Potvrđeno, 4A31“

„Poslednja poznata adresa. Belac, ime Ralf, prezime Kinard. Valjda se piše s dva n. Brzo, ajde.“

Čovek je potvrdio; Bad udari seriju direkta: bam-bam-bam-bam-bam. Radio je zakrčao: „4A31, zahtev potvrđen.“

„4A31, prijem.“

„Imamo Kinarda. Ralf Tomas, belac, datum rođenja...“

„Reko samo jebenu adresu...“

Dispečer ispusti zvuk kao da prdi. „Evo ti za pod jelku, seronjo. Adresa je Ulica Evergrin 1486 i nadam se da će...“

Bad je isključio radio, krenuo na istok ka Siti Terasu. Terao je šezdeset na sat, nagazio sirenu, Evergrin ladno za pet minuta. Brojevi na 12, na 13 proleteli; 14 – montažne kuće za ratne veterane – odjednom pred njim.

Parkirao se i prišao broju 1486 – jeftina kuća sa neonskim Deda Mrazovim sankama na krovu. Unutra svetlo; na prilazu predratni ford. Kroz mutno staklo vrata: Ralfi Kinard se preteći nadnosi nad ženom u kućnom mantilu.

Žena je imala natečeno lice, jedno trideset pet godina. Ustuknula je od Kinarda; kućna haljina joj se otvorila. Grudi su joj bile modre, rebra odrana.

Bad se vratio po lisice, video da svetlo radija trepće pa se javio. „Ovde 4A31.“

„Prijem, 4A31, poziv svim patrolama. Dva pozornika napadnuta pred krčmom u Riversajdu, broj 1990, šestorica osumnjičenih u bekstvu. Identifikovani po registarskim tablicama, pozvane i druge stanice.“

Bada prodoše trnci. „Naši loše prošli?“

„Tako je. Idi na 53. aveniju 5314, Linkoln Hajts. Uhapsi Dinarda D-I-N-A-R-D-A Sančeza, dvadeset jedna godina, Meksikanac.“

„Potvrđeno, a ti pošalji patrolna u Evergrin 1486. Uhapšen osumnjičeni belac. Ja neću biti tu, ali će ga lako videti. Reci im da ću posle da napišem izveštaj.“

„Da ga odvedu u Holivudsku stanicu?“

Bad je potvrdio, zgrabio lisice. Nazad do kuće, do spoljašnje razvodne table – pritiskao je prekidače dok se svetla nisu pogasila. Deda Mrazove sanke su ostale da svetle; Bad je zgrabio kabl i cimnuo. Znak je pao na zemlju: razbijeni jeleni.

Kinard je istrčao, sapleo se o Rudolfa. Bad mu je stavio lisice, udario mu glavom o pločnik. Ralfi je zakevtao i nagutao se šljunka; Bad je ispričao svoju pričicu za nasilnike prema ženama. „Izaći ćeš za godinu i po, a ja ću tačno znati kada. Saznaću ko ti je agent za nadzor uslovnog i uortačiću se s njim, dolaziću da vidim kako živiš. Pipneš li je još jednom, ima da znam i ima da ti ukinem uslovnu zbog silovanja dece. Znaš šta rade u Kventinu silovateljima dece? A? Je l' papa jebeni žabar?“

Svetla su se uključila – Kinardova žena je petljala oko razvodne table. Rekla je: „Je l' mogu ja kod moje majke?“

Bad je ispraznio Ralfijeve džepove – ključevi, svežanj para. „Uzmi kola i idi da se središ.“

Kinard je pljuvao zube. Gospođa Ralfi je uzela ključeve i odvojila desetku. Bad je rekao: „Srećan Božić, a?“

Gospođa Ralfi je poslala poljubac i isterala kola, točkovi su pregazili žmirkave jelene.

Pedeset treća avenija – hitan poziv, bez sirena. Patrolna kola su ga pretekla za koji minut; dva plavca i Dik Stensland izašli su pa stali da se posavetuju.

Bad svirnu; Stensland priđe. „Ko je tamo, ortak?“

Stensland pokaza baraku. „Lik zbog koga smo došli, verovatno još neki. Naše su verovatno sjebala četiri spika, dva belca. Braunel i Helenovski. Braunel možda ima oštećenje mozga, Helenovski je možda osto bez oka.“

„Možda nije isto što i jeste.“

Stens je smrdeo: listerin, džin. „Oćeš da teraš mak na konac?“

Bad je izašao iz kola. „Neću. Koliko je pohapšeno?“

„Nijedan. Mi smo prvi.“

„Onda reci plavcima da ne mrdaju.“

Stens je odmahnuo glavom. „Oni su Braunelovi ortaci. Hoće da učestvuju.“

„Neka hoće, ovo je naše. Mi ćemo da ih pokupimo, da napišemo izveštaj i da stignemo na žurku pre smene. Imam tri sanduka: crnog džoni vokera, džim bim i kati sark.“

„Eksli je pomoćnik dežurnog. Znaš da je on uvlakač i da garant ne odobrava cirku na dužnosti.“

„Jeste, a Filing je *dežurni*, a on je jebeni pijanac isto ko ti. Zato ne brini za Ekslija. A ja prvo moram da napišem izveštaj – zato hajde ovo da završimo.“

Stens se nasmeja. „Nasilje u porodici? Šta to beše – paragraf šesto dvadeset tri tačka jedan kalifornijskog krivičnog zakonika? Znači ja sam jebeni pijanac, a ti si jebeni borac za pravdu?“

„Aha, a ti si stariji po činu. Dakle?“

Stens namignu; Bad je prišao sa strane pa uza zid – uz trem, s uperenim pištoljem. Na prozorima barake bile su navučene

zavese; Bad je začuo reklamu s radija: Ševrolet kod Mačka Feliksa. Dik je razvalio vrata nogom.

Vika, Meksikanac i Meksikanka beže. Stens je naciljao u glavu; Bad mu je stao ispred nišana. Niz hodnik, Bad ih dostiže, Stens brekće, ruši nameštaj. Kuhinja – musavci uhvaćeni u ćorsokak pred prozorom.

Okrenuli su se, digli ruke: pačuko propalitet, lepa cura, negde u šestom mesecu.

Mali je poljubio zid – navikao na pretrese. Bad ga je pretražio: vozačka na ime Dinardo Sančez, nešto siće. Mala je cmizdrila; napolju su sirene kreštale. Bad je okrenuo Sančeza, šutnuo ga u jaja. „To ti je za naše, Pančo. I da znaš da si dobro prošao.“

Stens je zgrabio curu. Bad je rekao: „Skloni se negde, dušice. Pre nego što ti moj drugar zatraži zelenu kartu.“

„Zelena karta“ ju je prestravilo – *Madre mia! Madre mia!* Stens ju je gurnuo ka vratima; Sančez je ječao. Bad je video plavce kako preplavljuju prelaz. „Pustićemo ih da privedu Panča.“

Stens je došao do daha. „Daćemo ga Braunelovim ortacima.“

Ušla su dvojica naizgled novajlija – Bad je video izlaz. „Stavite mu lisice i vodite ga. Napad na službeno lice i opiranje hapšenju.“

Novajlije su odvukle Sančeza. Stens je rekao: „To tvoje sa ženama. Šta je sledeće. Kerovi i deca?“

Gospođa Ralfi – sva izubijana za Božić. „Radim na tome. Hajde, da prenesemo onu cirku. Budi fin i dobićeš flašu samo za sebe.“

DRUGO POGLAVLJE

Preston Eksli je povukao platno. Njegovi gosti su uzdahnuli; gradski većnik je zatapšao, prosuvši punč od jaja na dostojanstvenu gospođu. Ed Eksli je pomislio: ovo nije običan policijski Božić.

Pogledao je na sat – 8 i 46 – morao je da bude u stanici pre ponoći. Preston Eksli je upro prstom u maketu.

Zauzimala je pola njegove radne sobe: zabavni park pun planina od krep-papira, raketa, gradića s Divljeg zapada. Na kapiji, stvorenja iz crtaća: Miša Miš, Veverica Vrcko, Patak Pera – leglo Rejmonda Diterlinga – svi iz *Sata čarobnih snova* i stotina crtaća.

„Dame i gospodo, predstavljam vam Zemlju snova. Sagrađiće je Ekslijeva građevinska kompanija, u Pomoni u Kaliforniji, a otvaranje je zakazano za april 1953. To će biti najnapredniji zabavni park u istoriji, pravi mali svet u kome će deca svih uzrasta moći da uživaju u dobroj zabavi i poruci dobre volje koja je zaštitni znak Rejmonda Diterlinga, oca moderne animacije. U Zemlji snova ćete sresti sve svoje omiljene likove i biće pravi raj kako za mlade tako i za one mlade u srcu.“

Ed je zurio u svog oca: pedeset sedam mu je godina, ali izgleda kao da mu je četrdeset pet, policajac iz dugačke loze

policajaca, drži govor u svojoj vili kod Henkok parka, političari otkazuju božićna slavlja kad on pucne prstima. Gosti su tapšali; Preston je pokazao snežnu planinu. „Polov svet, dame i gospodo. Savršena kopija Sijera Nevade, u prirodnoj veličini. U Polovom svetu imaćemo uzbudljivu vožnju sankama i skijaški dom gde će Miša, Vrcko i Pera izvoditi skečeve za čitavu porodicu. A ko je Pol po kome je Polov svet dobio ime? Pol je bio sin Rejmonda Diterlinga, koji je tragično izgubio život 1936, u snežnoj lavini na kampovanju – nestao u planini baš nalik ovoj. I zato, iz tragedije nastaje proslava nevinosti. A svaki cent i svaki dolar potrošen u Polovom svetu ići će, dame i gospodo, u Fond za borbu protiv dečje paralize.“

Buran aplauz. Preston klimnu glavom Timiju Valbernu – glumcu koji je igrao Mišu Miša u *Satu čarobnih snova* – i koji većito gricka sir krupnim sekutićima. Valbern gurnu čoveka pored sebe; ovaj mu uzvratil gurkanjem.

Art de Spejn je uhvatio Edov pogled; Valbern je počeo Mišin nastup. Ed je izveo De Spejna u hodnik. „Ovo je, Arte, pravo iznenađenje.“

„Diterling će saopštiti u *Satu čarobnih snova*. Zar ti otac nije rekao?“

„Nije, a nisam ni znao da poznaje Diterlinga. Je li ga upoznao dok je radio na slučaju Aterton? Zar nije Vragolasti Vili Venerholm bio jedna od Diterlingovih dečjih zvezda?“

De Spejn se osmehnu. „Tada sam bio tek skromni pomoćnik tvog oca i mislim da se toj dvojici velikana putevi nikada nisu ukrstili. Preston prosto *zna* ljude. I uzgred, jesi li primetio miša i njegovog ortaka?“

Ed klimnu glavom. „Ko je on?“

Smeh iz radne sobe; De Spejn povede Eda u salon. „Bili Diterling, Rejev sin. Šef kamermana u *Znački časti*, seriji koja svake nedelje milionima te-ve gledalaca širi hvalospевe o našem

voljenom LAPD-u. Timi mu ga možda namaže krem-sirom pre nego što mu ga popuši.“

Ed se nasmeja. „Arte, stvarno si zajebant.“

De Spejn se izvali u fotelji. „Edi, kao bivši kolega, moram da ti kažem da izgovaraš reč 'zajebant' a zvučiš kao univerzitetski profesor. A zapravo se ne zoveš Edi nego Edmund.“

Ed je podesio naočare. „Vidim da sledi očinski savet. Drž' se patrole, zato što je Parker tako dogurao do mesta šefa. Probij se do vrha kroz administraciju, zato što nisi stvoren za zapovednika.“

„Nemaš smisao za humor. I možeš li da se ratosiljaš tih naočara? Bolje da škiljiš ili tako nešto. Sem Tada Grina, ne mogu da se setim nikoga iz Biroa da nosi naočare.“

„Čoveče, što tebi nedostaje policija. Kada bi mogao da trampiš Ekslijevu građevinsku i pedeset hiljada godišnje za mesto novajlije u LAPD-u, čini mi se da bi odmah pristao.“

De Spejn zapali cigaru. „Samo ako bi tvoj otac došao sa mnom.“

„Samo tako?“

„Samo tako. Ja sam bio poručnik a Preston inspektor, i još sam njegov pomoćnik. Bilo bi lepo biti jednak s njim.“

„Da se ti nisi razumeo u drvnu građu, Ekslijeva građevinska ne bi ni postojala.“

„Hvala. I ratosiljaj se naočara.“

Ed uze uramljenu fotografiju: njegov brat Tomas u uniformi – snimljena dan pre smrti. „Da si novajlija, rasturio bih te zbog neposlušnosti.“

„Znam da bi. Koji si bio na ispitu za poručnika?“

„Prvi od dvadeset trojice prijavljenih. Bio sam osam godina mlađi od ostalih, najkraće sam proveo kao narednik i najkraće u Odeljenju.“

„I hoćeš Detektivski biro.“

Ed spusti fotografiju. „Da.“

„Onda prvo moraš da računaš na minimum godinu dana da se pojavi neko mesto, onda moraš da shvatiš da će to mesto verovatno biti u patroli, pa onda moraš da shvatiš da će za transfer u Biro trebati mnogo godina i mnogo uvlačenja. Sada ti je dvadeset devet?“

„Da.“

„Znači da ćeš biti poručnik u tridesetoj ili trideset prvoj. Tako mlade starešine izazivaju mržnju. Ede, sad šalu na stranu. Ti nisi jedan od momaka. Ti nisi razbijački tip. *Ti nisi za Biro.* A šef Parker je ustanovio presedan da ljudi iz patrole idu do samog vrha. Razmisli o tome.“

Ed reče: „Arte, hoću da radim na slučajevima. Imam jake veze i odlikovan sam Krstom za istaknutu službu, što bi neki možda videli kao znak da nisam kilavac. I *dobiću* mesto u Birou.“

De Spejn otrese pepeo s lente. „Možemo da pričamo otvoreno, lepi?“

Milošta je zapekla. „Naravno.“

„Dakle... ti jesi dobar i s vremenom ćeš možda postati jako dobar. I uopšte ne sumnjam da umeš stvari da isteraš do kraja. Ali tvoj otac je bio nemilosrdan i omiljen. A ti nisi, pa...“

Ed stegnu pesnice. „Dakle, čika Arture? Kao kolega koji je otišao iz policije zbog para, kolegi koji to nikada ne bi uradio – kakav je tvoj savet?“

De Spejn se trgnu. „Dakle, budi ulizica i ulizuj se onima kojima treba. Ljubi Vilijema H. Parkera u dupe i moli se da se u pravom trenutku nađeš na pravom mestu.“

„Kao ti i moj otac?“

„Tačno tako, lepi.“

Ed je pogledao svoju uniformu, krojenu po meri. Ispeglano da se posečeš, narednički čvarci, jedan širit na rukavu. De Spejn reče: „Uskoro će biti zlatnih traka, Edi. I pletenica na šapki. A ja te ne bih zezao da mi nije stalo.“

„Znam.“

„I ti jesi heroj iz rata.“

Ed je promenio temu. „Božić je. Razmišljaš o Tomasu.“

„Stalno govorim sebi kako sam mogao nešto da mu kažem. Nije čak ni futrolu otvorio.“

„Otimač torbica koji nosi pištolj? Nije mogao da zna.“

De Spejn ugasi cigaru. „Tomas je bio rođen za taj posao, i ja sam oduvek mislio kako bi on mene trebalo da uči. Zato imam potrebu da tebi sve nacrtam.“

„On je mrtav već dvanaest godina, a ja ću ga zaseniti kao policajac.“

„Zaboraviću da si to rekao.“

„Ne, upamti. I priseti se kada uđem u Biro. I kada otac nazdravi Tomasu i majci, nemojte da se raspekmezite. Posle danima nije nizašta.“

De Spejn ustade, crven u licu; Preston Eksli uđe sa čašama za konjak i flašom.

Ed reče: „Srećan Božić, oče. I čestitam.“

Preston nasu piće. „Hvala. Ekslijeva kompanija posle autoputa Arojo Seko dobija i izgradnju kraljevstva za glodara koji govori, a ja u životu više neću pojesti ni komad sira. Zdravica, gospodo. Za večni pokoj mog sina Tomasa i moje žene Margerite, za nas trojicu okupljene ovde.“

Ispili su; De Spejn je ponovo natočio. Ed je izgovorio očevu omiljenu zdravicu: „Za rešavanje zločina koji zahtevaju apsolutnu pravdu.“

Još jednom naiskap. Ed reče: „Oče, nisam znao da poznaješ Rejmonda Diterlinga.“

Preston se osmehnu. „Poslovno ga znam već godinama. Art i ja smo ugovor krili na Rejmondov zahtev – hoće da ga objavi u onoj svojoj infantilnoj te-ve emisiji.“

„Upoznao si ga dok si radio na slučaju Aterton?“

„Ne, i naravno da se tada nisam bavio građevinom. Arture, imaš li ti neku zdravicu?“

De Spejn nasu kraće. „Za mesto u Birou našeg budućeg poručnika.“

Smeh, tako je, tako je. Preston reče: „Edmunde, Džoan Morou se raspitivala za tvoj ljubavni život. Mislim da se zatreskala.“

„Ti vidiš bogatu naslednicu kao pandursku ženu?“

„Ne, ali mogu da je zamislim kako se udaje za visokog policijskog starešinu.“

„Za šefa detektiva?“

„Ne, više sam mislio na, recimo, komandira Patrolnog odeljenja.“

„Oče, Tomas je trebalo da bude tvoj šef detektiva, ali je on mrtav. Nemoj meni da uskratiš moju priliku. Nemoj da živim u tvom starom snu.“

Preston se zagleda u sina. „Razumem šta kažeš, i u pravu si što ne čutiš. I tačno, to jeste bio moj prvobitni san. Ali istina je da ti nemaš onu sposobnost da uočiš ljudske slabosti, što je neophodno za dobrog detektiva.“

Njegov brat: mozak matematičara, lud za lepim curama. „A Tomas je umeo?“

„Jeste.“

„Oče, ja bih u tog uličnog razbojnika pucao čim je gurnuo ruku u džep.“

De Spejn reče: „E jebi ga“; Preston ga ućutka. „U redu je. Edmunde, nekoliko pitanja pre nego što se vratim gostima. Jedan, jesi li spreman da podmetneš kompromitujući dokazni materijal osumnjičenom za koga znaš da je kriv da bi obezbedio da ga osude?“

„Morao bih da...“

„Odgovori sa da ili ne.“

„Mislim... ne.“

„Da li bi bio spreman da pucaš u leđa okorelim oružanim pljačkašima da bi smanjio izgleda da će iskoristiti mane pravosudnog sistema pa se izvući?“

„Mislim...“

„Edmunde, da ili ne.“

„Ne.“

„I da li bi bio spreman da batinama nateraš na priznanje osumnjičene za koje znaš da su krivi?“

„Ne.“

„Da li bi bio spreman da podmetneš dokaze na mestu zločina da bi potkrepio radnu hipotezu javnog tužioca?“

„Ne.“

Preston uzdahnu. „Onda za ime božje, drži se zadataka gde nećeš morati da donosiš takve odluke. Koristi tu izuzetnu pamet koju ti je dobri Gospod podario.“

Ed pogleda svoju uniformu. „Koristiću tu pamet kao detektiv.“

Preston se osmehnu. „Bio detektiv ili ne, imaš upornost koja je nedostajala Tomasu. Biće svašta od tebe, moj ratni junače.“

Telefon zazvoni; De Spejn diže slušalicu. Ed je pomislio na nameštene rovove pune žutaća – i nije mogao da pogleda Prestona u oči. De Spejn je rekao: „Poručnik Friling iz stanice. Kaže da je pritvor skoro sasvim pun, i da su dvojica kolega napadnuta ranije večeras. Dvojica osumnjičenih uhapšeni, za još četvoricom se traga. Kaže da bi trebalo da dođeš ranije.“

Ed se ponovo okrenu ka ocu. Preston je bio u hodniku, pričao viceve s gradonačelnikom Bauronom, koji je na glavi imao uši Miše Miša.

TREĆE POGLAVLJE

Isečci iz štampe na njegovoj tabli od plute: „Veliki borac protiv droge ranjen u pucnjavi“; „Glumac Mičam uhvaćen s marihuanom u prepadu na drogeraško gnezdo.“ Članci iz tabloida *U poverenju* uramljeni na njegovom stolu: „Narkosi se tresu kad čuju ime ovog nepokolebljivog neprijatelja narkotika“; „Glumci se slažu: *Značka časti* autentičnost duguje žestokom tehničkom savetniku.“ Uz članak o *Znački* išla je i fotografija: narednik Džek Vinsens sa zvezdom serije, Bretom Čejsum. U članku se nije spominjala prljavština iz urednikovog tajnog dosijea: Bret Čejks kao pedofil, sa tri zataškane krivične prijave za sodomiju.

Džek Vinsens se osvrnu po odeljenju za narkotike – pustoš, mrak – jedino svetlo za njegovim stolom. Deset minuta pre ponoći; obećao je Dadliju Smitu da će otkucati izveštaj o organizovanom kriminalu za Obaveštajno odeljenje; obećao je poručniku Frilingu sanduk pića za stanično slavlje – Sid Hadžens iz tabloida *U poverenju* trebalo je da dođe s rumom, ali nije zvao. Dadlijev izveštaj: usluga koju je mogao da obavi zato što je kucao sto reči u minutu; usluga se vraća sutra: sastanak s Dadom i Elisom Levom, ručak u *Pacifičkom vagon-restoranu*

– biće posla, posla kojim će steći uticaj kod okružnog tužioca. Džek je pripalio cigaru, čitao.

Jak izveštaj: jedanaest strana, vrlo rečit, vrlo nalik na Dadlija. Tema: aktivnosti u svetu organizovanog kriminala Los Anđelesa otkako je Miki Koen pao. Džek je lektorisao, kucao.

Koen je u saveznom zatvoru na ostrvu Meknil: od tri do sedam, utaja poreza. Dejvi Goldman, Mikijev blagajnik, takođe je tamo: tri do sedam, zbog šest slučajeva prevare u vezi s porezom. Smit je predviđao čarke između Koenovog sledbenika Morisa Džahelke i Džeka Razbijača Vejlena; pošto je mafijaški gazda Džek Dragna deportovan, oni su delovali kao glavni kandidati za kontrolu zelenašenja, klađenja, prostitucije i ilegalnog klađenja. Smit je tvrdio da je Džahelka previše bezopasan da bi zahtevao stalni policijski nadzor; da su Džon Stompanato i Ejb Tajtelbaum, glavne Koenove gorile, izgleda prešli u legalne tokove. Li Vahs, plaćeni ubica koji je radio za Koena, bavio se verskim prevarama – prodajom patentiranih lekova koji garantuju mistične vizije.

Džek je kucao. Dadovo tumačenje mu je zazvučalo šuplje: Džoni Stomp i Ješa Tajtelbaum su truli do srži – nikad oni neće biti sto posto čisti. Ubacio je novi list.

Nova tema: februar '50, mirovni pregovori Koena i Dragne – navodno ukradeno dvanaest i po kila heroina i sto pedeset soma. Džek je čuo priče: bivši pandur po imenu Baz Miks opljačkao je skup, zbrisao pa najebao dole blizu San Bernardina – ubili ga Koenove gorile i odmetnuti losanđeleski policajci, po Mikijevom naređenju; Miks je opelješio Mika i karao mu žensku. Hors je navodno nestao bez traga. Dadlijeva teorija: Miks je zakopao pare na nekom zasad nepoznatom mestu pa su ga posle ubile „nn osobe“ – verovatno Koenovi revolveraši. Džek se osmehnuo: da je LAPD učestvovala u Miksovom ubistvu, Dad nikada ne bi spomenuo Odeljenje – čak ni u izveštaju za unutrašnju upotrebu.